

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən

 dos.Zaur Məmmədov

" " _____ 2025 ci il

Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"
Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"
İxtisas: 6004002 – "Biznesin idarə edilməsi", 6004007 "Menecment"
I .Fənn haqqında məlumat

Fənn proqramı: Kafedranın 22 dekabr 2025-ci il tarixli 04 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Fənnin adı: "Biznesin əsasları"

Fənnin kodu: İPF-B10

Fənnin növü: Əsas

Tədris ili: I (2025-2026) Semestr: Y – II

Tədris yükü: Ümumi 60 saat, Auditoriya yükü Cəmi: 20 saat(10 s. mühazirə, 10 s. məşğələ)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Fənnin tədris dili: Azərbaycan

AKTS üzrə kredit: 6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:

b/mAxundov Firdovsi Allahverdi oğlu

Məsləhət günləri və saatları: II gün 14.00 -16.00

E-mail ünvanı:- fir.axundov@gmail.com

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

III. Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki materiallar:

Əsas

1. "Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Bakı, 15.12.92
2. "Müəssisələr haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, Bakı, 01.07.94
3. A.Abbasov "Biznesin əsasları". Bakı, 2005.
4. A.H.Tağıyev, S.A.Fərzəliyev."Biznesin təşkili və idarə edilməsi". Bakı, 2007.
5. A.Şəkəreliyev. "Biznesin təşkili və idarə edilməsi". Bakı, 2008.
6. A. Məhərrəmov, L.Abişlı. "Müəssisənin iqtisadiyyatı". Bakı, 2013.

Əlavə

7. Abbasov A.B. Sahibkarlıq fəaliyyəti: növləri, təşəkkülü və inkişaf problemləri. Bakı, 1996.
8. D.A.Bağirov, M.X.Həsənli, R.N.Quşxani. Korporativ maliyyə. Bakı, 2010.

9. Ə.Əlirzayev. Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı problemləri və həlli yolları: nəzəriyyə və təcrübə. Bakı, 2000.

10. Y. Məlikov. İnformasiya iqtisadiyyatı. Bakı, 2009.

11. Əliyev T.N. və başq. Müştərək müəssisə və sahibkarlıq. Bakı, 2001.

12 N. Məmmədov. İqtisadi təhlükəsizlik. Bakı, 2006

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Makroiqtisadiyyat" "Mikroiqtisadiyyat", "Dünya iqtisadiyyatı" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Marketing" və "Menecment" fənləri tədris edilir.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Biznesin əsasları" fənni iqtisadiyyat sahəsində bakalavr səviyyəsində "İqtisadiyyat", "Biznesin idarə edilməsi", "Maliyyə", "Mühasibat uçotu və audit" ixtisası üzrə tələbələrin hazırlanması prosesində tədris olunan əsas fənlərdən biri hesab olunur. Burada bazar iqtisadiyyatı şəraitində ayrı-ayrı sferalar arasında əlaqələrin yaradılması, bütövlükdə biznes fəaliyyətində əlverişli sahibkarlıq mühitinin formalaşdırılması, xidmət sahəsində müasir aparıcı istiqamətlər və beynəlxalq təcrübə məntiqi ardıcılıqla nəzərə alınmışdır.

Kursun tədris edilməsində məqsəd bazar iqtisadiyyatlı şəraitində qurulacaq biznesin mahiyyətini kompleks şəkildə öyrənmək, nəzəri və praktiki biliklərə mükəmməl yiyələnmək üçün biznes strategiyasının müəyyən edilməsi, onun idarə edilməsinin müasir konsepsiyaları, haqqında biliklər əldə etməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 10 saat, seminar 10 saat, Cəmi 20 saat

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə	
		Saat	Tarix
1	2	3	4
1.	<p>Mövzu 1. Biznes iqtisadi kateqoriya kimi. Biznesin növləri. Biznes sistemləri, Fəaliyyət miqyasına görə biznesin təsnifatı</p> <p><i>Plan:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Biznesin iqtisadi mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri 2. Biznes sistemi. Biznes sistemində sahibkarlıq fəaliyyətinin yeri və rolu 3. Biznesin təşkilinin əsas formaları və onların xarakterik xüsusiyyətləri 4. Biznes stukturu və subyektləri 5. Biznesin növləri. İstehsal biznesi və onun xarakterik cəhətləri 6. Sahibkarlıq və kommersiya biznesi: obyektləri və prinsipləri 7. Maliyyə biznesi və onun səciyyəvi xüsusiyyətləri 8. Konsultativ biznesi və onun fəaliyyət qanunauyğunluqları 9. Fəaliyyət miqyasına görə biznesin təsnifatı 10. Kiçik, orta və iri biznesin bazar iqtisadiyyatında yeri və rolu 11. Kiçik biznesin sosial-iqtisadi mahiyyəti və təşkili xüsusiyyətləri 12. Françayzinq iri və kiçik biznesin tərəfdaşlıq forması kimi <p><i>Mənbə: (1,3,4)</i></p>	2	
2.	<p>Mövzu 2. Biznesin təşkilati-hüquqi formaları. Biznesin ətraf mühit amilləri. Biznesdə risklər.</p> <p><i>Plan:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Biznesin təşkilati-hüquqi formaları və onların seçilməsinə təsir edən amillər 2. Təsərrüfat yoldaşlıq formaları biznesin təşkilati-hüquqi forması kimi 3. Holding şirkətləri biznesin səmərəli təşkili forması kimi 4. İstehsal kooperativləri və onların fəaliyyət qanunauyğunluqları 5. Biznesin makromühit amilləri və onların xarakterik cəhətləri 	2	

	<p>6. Biznesin mikromühit amilləri və onların səciyyəvi xüsusiyyətləri</p> <p>7. Biznesin daxili mühit amilləri</p> <p>8. Biznesdə risklərin yaranma səbəbləri və təsnifatı</p> <p>9. Biznesdə risklərin idarəedilməsi</p> <p>10. Biznesdə risklərin sığortalanması</p> <p>Mənbə: (1,2,3,4)</p>		
3.	<p>Mövzu 3. Biznesin infrastrukturunu. Biznes sistemində rəqabət. Biznesdə tərəfdaşlıq əlaqələri</p> <p>Plan:</p> <p>1. Biznesin infrastrukturunun sosial-iqtisadi mahiyyəti və təsnifatı</p> <p>2. Biznesin maliyyə-kredit infrastrukturunu</p> <p>3. Biznesin istehsal (bölüşdürücü)-ekoloji infrastrukturunu</p> <p>4. Rəqabət bazar iqtisadiyyatının hərəkətverici qüvvəsi kimi</p> <p>5. Biznesdə rəqabətin növləri və onların xarakterik cəhətləri</p> <p>6. Tərəfdaşlıq əlaqələri və onların qurulması mexanizmi</p> <p>7. İstehsal sferasında əməkdaşlığın formaları</p> <p>8. Müştərək sahibkarlıq tərəfdaşlıq əlaqələrinin mühüm forması kimi</p> <p>9. Əmtəə mübadiləsi və ticarəti sferasında əməkdaşlığın formaları</p> <p>10. Maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlığın formaları</p> <p>Mənbə: (1,2,3,4)</p>	2	
4.	<p>Mövzu 4. Biznesin tsiklləri. Biznesin inkişaf konsepsiyası. Biznesdə işgüzar strategiyalar</p> <p>Plan:</p> <p>1. Biznesin tsikli inkişafı</p> <p>2. Məhsulların işgüzar tsikli</p> <p>3. Biznes növünün həyat tsikli</p> <p>4. Biznesin inkişaf konsepsiyaları və onların növləri</p> <p>5. Biznesin təşkilinin əsas mərhələləri</p> <p>6. Müəssisənin fəaliyyətinin təşkili</p> <p>7. Biznesdə işgüzar fəallıq və onu xarakterizə edən göstəricilər sistemi</p> <p>8. İşgüzar strategiyaların növləri və onların seçilməsinə təsir edən amillər</p> <p>9. Hücüm və müdafiə strategiyaları və onların xarakterik cəhətləri</p> <p>10. Müdafiə strategiyası və onun səciyyəvi xüsusiyyətləri</p> <p>11. Biznes növlərinin azaldılması və dəyişdirilməsi strategiyası</p> <p>12. Biznesdə işgüzar strategiyaların qiymətləndirilməsi</p> <p>Mənbə: (1,2,3,4)</p>	2	
5.	<p>Mövzu 5 Biznesdə işgüzar imic. Biznesin idarə edilməsi. Biznesin maliyyələşdirilməsi</p> <p>Plan:</p> <p>1. İşgüzar imic: mahiyyət və növləri</p> <p>2. İşgüzar imici formalaşdırın əsas elementlər</p> <p>3. Firmanın işgüzar imicinin yaradılması prinsipləri</p> <p>4. Biznes mədəniyyəti və sahibkarın davranış tərzini</p> <p>5. Biznesdə məqsədli idarəetmənin mahiyyəti</p> <p>6. İdarəetmə stili seçilməsi və icraya nəzarət</p>	2	

7.Biznesdə insan resurslarının idarə edilməsi 8.Biznesin maliyyəsi və onun maliyyələşdirilməsi mənbələri 9. Lizinq biznesin maliyyələşdirilməsinin effektiv forması kimi 10.Biznesdə faktoring və vençur maliyyələşməsi Mənbə: (1,3,4)		
Cəmi:		10

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı bacarmalıdır: təsərrüfat subyektlirinin iqtisadi maraqlarına uyğun qərar qəbul edilməsini, məlumatları müqayisəli şəkildə təhlil etməyi, nəticələri qiymətləndirməyi, idarəçiliyin təmin edilməsində həvəsləndirilmə metodlarına diqqət yetirməyi və s. nail olmağı,

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Biznes planının hazırlanması, müəssisənin qurulması, biznesdə tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması, optimal təşkilati strukturun və biznes xüsusiyyətlərinə uyğun infrastrukturun müəyyənləşdirilməsini bacarmaq. Biznesin effektiv idarə edilməsi üçün zəruri olan əsas anlayışlar və alətləri bilmək. Müəssisənin strukturunda yer alan əsas və köməkçi funksiyaların iş prinsipləri ilə bağlı məsələləri bilmək. Biznes proseslərini analiz etmək qiymətləndirmək və idarə etmək.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollokvium sualları:

1. Biznesin iqtisadi mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri
2. Biznesin təşkilinin əsas formaları və onların xarakterik xüsusiyyətləri
3. Biznesin növləri. İstehsal biznesi və onun xarakterik cəhətləri
4. Sahibkarlıq və kommersiya biznesi: obyektləri və prinsipləri
5. Maliyyə biznesi və onun seçiyəvi xüsusiyyətləri
6. Konsultativ biznesi və onun fəaliyyət qanunauyğunluqları
7. Fəaliyyət miqyasına görə biznesin təsnifatı
8. Kiçik, orta və iri biznesin bazar iqtisadiyyatında yeri və rolu
9. Françayzinq iri və kiçik biznesin tərəfdaşlıq forması kimi
10. Biznesin təşkilati-hüquqi formaları və onların seçilməsinə təsir edən amillər

XV. İmtahan sualları:

1. Biznesin iqtisadi mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri
2. Biznesin təşkilinin əsas formaları və onların xarakterik xüsusiyyətləri
3. Biznesin növləri. İstehsal biznesi və onun xarakterik cəhətləri
4. Sahibkarlıq və kommersiya biznesi: obyektləri və prinsipləri
5. Maliyyə biznesi və onun seçiyəvi xüsusiyyətləri
6. Konsultativ biznesi və onun fəaliyyət qanunauyğunluqları
7. Fəaliyyət miqyasına görə biznesin təsnifatı

8. Kiçik, orta və iri biznesin bazar iqtisadiyyatında yeri və rolu
9. Françayzing iri və kiçik biznesin tərəfdaşlıq forması kimi
10. Biznesin təşkilati-hüquqi formaları və onların seçilməsinə təsir edən amillər
11. Holding şirkətləri biznesin səmərəli təşkili forması kimi
12. Biznesin makromühit amilləri və onların xarakterik cəhətləri
13. Biznesin daxili mühit amilləri
14. Biznesdə risklərin yaranma səbəbləri və təsnifatı
15. Biznesdə risklərin idarəedilməsi
16. Biznesin infrastrukturunun sosial-iqtisadi mahiyyəti və təsnifatı
17. Biznesin maliyyə-kredit infrastrukturunu
18. Biznesin istehsal (bölüşdürücü)-ekoloji infrastrukturunu
19. Rəqabət bazar iqtisadiyyatının hərəkətverici qüvvəsi kimi
20. Biznesdə rəqabətin növləri və onların xarakterik cəhətləri
21. Tərəfdaşlıq əlaqələri və onların qurulması mexanizmi
22. Müştərək sahibkarlıq tərəfdaşlıq əlaqələrinin mühüm forması kimi
23. Əmtəə mübadiləsi və ticarəti sferasında əməkdaşlığın formaları
24. Maliyyə münasibətləri sferasında əməkdaşlığın formaları
25. Biznesin tsikli inkişafı
26. Biznes növünün həyat tsikli
27. Biznesin inkişaf konsepsiyaları və onların növləri
28. Biznesdə işgüzar fəallıq və onu xarakterizə edən göstəricilər sistemi
29. İşgüzar strategiyaların növləri və onların seçilməsinə təsir edən amillər
30. Hücüm və müdafiə strategiyaları və onların xarakterik cəhətləri
31. Biznes növlərinin azaldılması və dəyişdirilməsi strategiyası
32. Biznesdə işgüzar strategiyaların qiymətləndirilməsi
33. İşgüzar imic: mahiyyət və növləri
34. Biznes mədəniyyəti və sahibkarın davranış tərzini
35. Biznesdə məqsədli idarəetmənin mahiyyəti
36. Biznesin maliyyəsi və onun maliyyələşdirilməsi mənbələri
37. Lizing biznesin maliyyələşdirilməsinin effektiv forması kimi
38. Biznesdə faktoring və vençur maliyyələşməsi

"Biznesin əsasları" fənninin sillabusu 6004002 – "Biznesin idarə edilməsi" ,6004007 "Menecment" ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (22 sentyabr 2025 ci il 04 sayılı protokol).

Kafedra müdiri v.i.e:

dos. G.Əliyeva

Fənn müəllimi :

b\m. F.Axundov